

NIEUW STREEKPACT OP KOMST KANSEN VOOR EEN ONDERNEMENDE GROEN- STRATEGIE VOOR ZUID-WEST-VLAANDEREN?

WANDELEN IN EIGEN
STREEK
© Kristina Naeyaert

Resoc (Regionaal Sociaal, Economisch Overlegcomité) is het overlegplatform in onze streek waar om de 6 jaar een streekpact wordt opgemaakt met een langetermijnstrategie voor de sociaal-economische streekontwikkeling in brede zin. De voorbije maanden werd er gewerkt aan een nieuw streekpact voor de periode 2013-2018.

Met Natuurpunt volgen we dit van dichtbij op: er is een belangrijk luik voorzien voor de uitbouw van een

regionale energiestrategie (dit in het kader van de klimaatproblematiek en de transitie naar meer duurzame energievormen) en een tweede luik rond **natuur en landschap**. Dat deze beide thema's worden opgenomen als speerpunten voor een regionaal beleid is heel positief op voorwaarde dat er ook concrete acties uit volgen.

De inleidende teksten rond natuur en landschap die worden voorgesteld in het streekpact wekken de indruk dat men onvoldoende beseft in welke poeve toestand onze natuur en landschappen zich bevinden. Onze streek telt immers nog maar heel weinig échte natuur: de meeste vroeger veel voorkomende plantensoorten en dieren zijn al lang verdwenen.

De open landschappen zijn in feite zones met intensieve landbouw die synoniem staan voor een bijna afwezigheid van natuurelementen, en ook de algemene landschapskwaliteit in het open gebied is laag met veel verspreide bebouwing en visueel storende elementen. Ook in de verstedelijkte as slijbt de open ruimte jaar na jaar meer toe en is er veel te weinig recreatiegroen dichtbij de stedelijke omgeving. Deze aftakelingsprocessen gaan al vele jaren geleidelijk door. De oppervlakkige waarnemer merkt dit niet en wordt gewoon aan telkens "minder", vandaar waarschijnlijk de meer "optimistische" uitgangsvisie in de ontwerptekst

van Resoc.

Nochtans is het reeds jaren bekend dat dit grijs en natuurarm karakter van onze streek de woonkwaliteit vermindert en één van de oorzaken is van de constante en blijvende brain-drain is van jonge mensen naar steden zoals Gent.

Deze problematieken zijn reeds jaren bekend. Er zijn ook enkele belangrijke projecten gerealiseerd, denken we maar aan het stadsbos voor Kortrijk en de aanleg van het provinciaal domein Bergelen. Maar het is vooral het natuurinrichtingsproject van de West-Vlaamse Scheldemeersen en de uitbouw van enkele natuurgebieden van Natuurpunt zoals de Vaarttaluds in Moen die nog zorgen voor natuur van hoge kwaliteit.

Maar ondertussen staat de wereld niet stil: mondiaal is de achteruitgang van de biodiversiteit zonder meer alarmerend. Vlaanderen is geen uitzondering: 2/3 van onze planten- en diersoorten zijn uitgestorven

of staan daar dichtbij. Dit zijn allemaal argumenten temeer voor een veel sterker natuur- en groenbeleid. Onze regio moet daarin evengoed zijn verantwoordelijkheid nemen en een ambitieus streekpact is het uitgelezen moment om daarmee van start te gaan.

Vanuit Natuurpunt hebben we een eigen "plan van aanpak" ingediend, waarbij de nadruk ligt op realisaties te velde en op jarenlang volgehouden campagnes die voor een trendbreuk kunnen zorgen in de streek. Want voor ons is de tijd van plannen en studies maken in ieder geval voorbij, wij willen nu wel échte vooruitgang zien in de streek.

Dat één en ander kan, bewijzen resultaten van acties in bv. de regionale landschappen zoals in het Heuvelland.

Ook een *innoverend beleid rond energietransitie* vinden we zeer belangrijk. Het verband tussen gebruik van fossiele brandstoffen en de klimaatverandering is ondertussen voldoende duidelijk. En evengoed is het duidelijk dat de klimaatverandering één van de belangrijkste bedreigingen van de biodiversiteit aan het worden is. De overstap naar hernieuwbare energievormen zal een langdurig proces worden, waar elk niveau zijn verantwoordelijkheid moet nemen. In de voorbije 2 jaar werd in een regiowerkgroep goed nagedacht over een energiebeleid voor de eigen regio. Wij steunen ten volle de keuze om dit ook als een speerpunt in het nieuw streekpact op te nemen.

Voorstellen van Natuur.koepel vzw voor het Streekpact 2013 -2018

1. Uitbreiding van bestaande natuurkernen en recreatieve groengebieden.
Wij willen prioritair ondersteuning van het aankoopbeleid voor de uitbouw van natuurgebieden door lokale overheden en Natuurpunt en dit vanuit een regionaal groenfonds.
Uitbouw van het Bergelendomein in Gullegem door de provincie door aankoop en inrichting van de bestaande uitbreidingszone.
Uitbreiding van het domein De Gavers door een provinciaal Ruimtelijk Uitvoering Plan met uitbreiding van zones met strikt natuurbeheer.

2. Regio-omvattende kleine acties door overheden en groot publiek voor de uitbouw van Kleine Landschapselementen (KLE's) /campagnes ondersteund door de media, gecoördineerd door een landschapsanimator.
Wij pleiten voor het aanwerven van een landschapsanimator met een organiserende en animerende functie naar overheden, verenigingen en het grote publiek. Hij/zij zet campagnes op voor verfraaiing van landschap en organiseert boomplantacties, aanleg van diverse kleine landschapselementen (hagen, houtkanten, boomgaarden, solitaire bomen, uitbouw van trage wegen-netwerk,...), zorgt voor media aandacht, zoekt partners en financies, enz. Vooral belangrijk is voldoende terreinwerk en kennis van natuur. Alle opportuniteiten voor groenaanleg in de streek zouden moeten benut worden, zowel door particulieren als overheden en dit kan in alle zones waaronder ook industriegebied en woonzones. Dit vraagt een volgehouden langdurige promotiecampagne naar het grote publiek.
Aangezien samenwerking met de vele vrijwilligers van Natuurpunt in de regio een grote meerwaarde kan betekenen, stellen we voor om deze landschapsanimator nauw te doen samenwerken met Natuur.koepel. De financiering kan gevonden worden binnen het kader van het streekpact.
De werking wordt best geïnspireerd door de omliggende regionale landschappen. Na 5 jaar

werking moet onze regio zichtbaar veranderd zijn en gewonnen hebben aan natuur en landschapselementen.

3. Effectieve uitbreiding van recreatief groen op gemeentelijk en stedelijk niveau door aanleg van "klimaatbossen". Groeinorm van 1m²/inwoner/jaar.

Er zijn heel wat bedrijven en organisaties die boomplantingen willen organiseren als "klimaatactie", maar het grootste probleem is dat er geen gronden ter beschikking staan om bos aan te planten.

Elke gemeente en stad kan zones selecteren en gronden aankopen die voor bebossing in aanmerking komen. Voor de financiering van aankoop van de gronden kan o.m. beroep gedaan worden op het Vlaams boscompensatiefonds. Naast reële klimaatprojecten gaat het hier ook om multifunctionele bossen (recreatieve functie voor bevolking, speelbos voor kinderen ...). Deze klimaatbossen worden bij voorkeur aangelegd in of dichtbij het verstedelijkt gebied en nabij dorpskernen om duidelijke meerwaarden te bieden aan de bevolking (luchtzuivering, verfraaiing woonbeeld, afkoelend effect, economisch ...). Het aanplanten van "klimaatbossen" door bedrijven en verenigingen heeft ook een sterk sensibiliserend effect naar de burgers.

Ermeë rekening houdend dat een boom pas echt volwassen wordt na 15-20 jaar moeten we nu de klimaatbossen aanplanten voor de volgende generatie.

4. Uitbouw van Trage Wegen Netwerk. Er wordt werk gemaakt van een regionaal netwerk van Trage Wegen: op basis van bestaande inventarissen van buurtwegen kan elke gemeente beleid voeren om trage wegen op te waarderen en weer open te stellen voor fiets- en wandelverkeer. Waar nodig worden nieuwe verbindingen

↑ GEEF DE JEUGD TOEKOMST!

© Kristina Naeyaert

↙ BEDRIJVENTERREINEN KUNNEN IN ONZE STREEK HEEL WAT EXTRA "NATUUR" OPLEVEREN

© Kristina Naeyaert

↑ BEPLANTINGS-
ACTIES ZOALS HIER IN
ANZEGEM, LANCEREN
MET LANDSCHAPS-
ANIMATOR
© Kristina Naeyaert

➤ INTEGRAAL WATER-
BEHEER ZAL MET DE
KLIMAATWIJZIGING
NOG MEER VAN BE-
LANG WORDEN!
© Kristina Naeyaert

voorzien, zoals bvb. bij nieuwe verkavelingen, om te komen tot functionele verbindingen. Dit wordt dan regionaal bekeken met de bedoeling om, doorheen de ganse streek, een netwerk van Trage Wegen te hebben waarlangs veilig kan gewandeld en gefietst worden. Dit netwerk zorgt dat mensen in eigen streek kunnen recreëren en zo hun eigen streek beter leren kennen en waarderen. Dit geeft zeker meerwaarden voor de lokale economie (vb. verkoop van hoeveproducten langs de wandelweg). Meer mensen op de fiets en te voet in eigen streek is tevens een goede klimaatmaatregel. Voor deze actie kan men beroep doen op de VZW Trage Wegen die hieromtrent heel wat expertise in huis heeft.

5. Actieve medewerking aan het project Rivierherstel Leie binnen het Seine-Scheldeproject en ondersteuning van de hoogst mogelijke ambitie naar natuurrealisatie. Gemeenten en steden kunnen dit project aanvullen door “missing links” tussen de projectgebieden een natuurgerichte bestemming te geven. Dit vraagt een gericht aanvullend aankoopbeleid en kan via een uitbreiding van de werking van het Groene Sporen project.

6. Integraal waterbeheer: er wordt een verplichting opgelegd voor het aanleggen van natuurlijke wadi's en waterpartijen bij woonzones en industriezones. Er wordt per deelgemeente minstens één beek geselecteerd waarbij de principes van integraal waterbeheer worden toegepast.

7. Gecoördineerde bestrijding van invasieve exoten (planten) die een bedreiging vormen voor de bestaande natuurelementen en de mens. Dit wordt in de provincie al opgestart in het project “Lupin”, maar beperkt zich tot de aanpak langs de provinciale beken. Er is evenwel een gecoördineerde aanpak nodig op alle beleidsniveaus en verschillende administraties (waterwegen, wegen, spoorwegen) en naar particulieren, anders is de aanpak bij voorbaat al verzwakt. Deze coördinerende functie kan mee opgenomen worden door de landschapsanimator.

8. Opname van natuurbehoud en verbetering van biodiversiteit als horizontale maatregel in alle beleidsdomeinen.

Er is een mentale omslag nodig waarbij zorg voor natuur niet voorbehouden wordt aan groen of milieudiensten, maar een vanzelfsprekend gegeven wordt dat in alle plannen en activiteiten wordt opgenomen.

Elk project houdt opportuniteiten in voor natuurherstel, of moet op z'n minst van in het begin de bedoeling hebben om schade te vermijden. Deze zorgplicht voor de natuur is een uiting van respect en bezorgdheid voor de volgende generaties.

9. Een innoverend energiebeleid voor de regio. De regionale energiestrategie die werd uitgewerkt mag geen vrijblijvende denkoefening blijven. Ook hier hebben we nood aan realisaties op korte termijn op het terrein.

Wat baten bv. zoekzones voor windmolens als er nauwelijks windmolens worden gebouwd? De uitgebreide lijst aan voorstellen moet nu omgezet worden in zeer concrete acties. Gemeenten kunnen bv. samen gronden aankopen waarop windmolens kunnen neergezet worden. Burgers kunnen mee participeren in hun eigen energieproject en daarmee winst bekomen.

Iedere gemeente in de streek moet zich verbinden aan de acties die vastgelegd worden in de regionale energiestrategie.

Voor andere voorbeelden verwijzen we naar de grondig uitgewerkte nota over de regionale energiestrategie.

We pleiten voor een engagementsverklaring per gemeente waarbij alle overheden van de streek de Convenant of Mayors ondertekenen zoals dit jaar al in Limburg is gebeurd. Hierbij engageren de besturen zich om een beleid uit te werken dat meer CO2reductie geeft tegen 2020 dan Europa oplegt.

NATUUR.KOEPEL VZW